

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Güneydoğu Anadolu Projesi'nin (GAP) neden bitirilemediğinin ve bitirilebilmesi için gereken çözüm önerilerinin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve T.B.M.M. İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca "Meclis Araştırması" açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

1. Şevket KÖSE-Adıyaman
2. Ali Rıza ÖZTÜRK-Mersin
3. Yaşar AĞYÜZ-Gaziantep
4. Fevzi TOPUZ-Muğla
5. Tacidar SEYHAN-Adana
6. Hulusi GÜVEL-Adana
7. Turgut DİBEK-Kırklareli
8. Mehmet Şevki KULKULOĞLU-Kayseri
9. Tansel BARIŞ-Kırklareli
10. Zekeriya AKINCI-Ankara
11. Hüseyin ÜNSAL-Amasya
12. Algan HACALOĞLU-İstanbul
13. Enis TÜTÜNCÜ-Tekirdağ
14. Abdurrezzak ERTEN-İzmir
15. Osman KAPTAN-Antalya
16. Mehmet Ali SUSAM-İzmir
17. Durdu ÖZBOLAT-Kahramanmaraş
18. Tekin BİNGÖL-Ankara
19. Necla ARAT-İstanbul
20. Mehmet Ali ÖZPOLAT-İstanbul
21. Gökhan DURGUN-Hatay

GEREKÇE:

Temel hedefi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi halkının gelir düzeyi ve hayat standardını yükselterek, bu bölge ile diğer bölgeler arasındaki gelişmişlik farkını ortadan kaldırmak, kırsal alandaki verimliliği ve istihdam imkânlarını artırarak, sosyal istikrar, ekonomik büyüme gibi ulusal kalkınma hedeflerine katkıda bulunmak olan GAP, çok sektörlü, bütünleşmiş ve sürdürülebilir bir kalkınma anlayışı ile ele alınan bir bölgesel kalkınma projesi olarak tanımlanmaktadır.

Verimli Hilal veya Yukarı Mezopotamya olarak da adlandırılan bölgede; Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak olmak üzere 9 il kapsam içerisine alınmıştır. Proje bölgesi, insanlık tarihinde medeniyetin beşiği olarak bilinmektedir.

Maalesef GAP'ın önemi ya anlaşılamamış ya da kimi küçük örneklerin dışında enerji, istihdam gibi ekonomik noktalar dışında görülememiştir. Benzeri bir proje, Amerika Birleşik Devletleri'nin fakir bir güney eyaleti olan Tennessee Vadisi'nde başarıyla uygulanmıştır. Projelerin amaçları arasındaki benzerlik, ne yazık ki sonuçlara yansımamıştır.

GAP, Türkiye yüzölçümünün yaklaşık % 10'u kadar bir bölgeyi kapsamakla birlikte, sonuçları itibariyle sadece bu bölgeyi değil, tüm Türkiye'yi ilgilendirecektir. 1,7 milyon hektar gibi muazzam bir alanın sulanması, yılda 27 milyar kilovat saatlik elektrik enerjisi üretilmesi, yüksek tarım ve sanayi potansiyeli ile bölgede gelir düzeyinin 5 kat artırılması, yaklaşık 3,8 milyon kişiye iş imkânı yaratılması hedeflenmektedir. Bu rakamların ithalat, ihracat gibi ekonomik; eğitim, sağlık gibi sosyal gelişmelerle desteklendiği de düşünüldüğünde, ortaya çıkacak sonuç daha da aydınlık olacaktır.

Projenin 32 milyar Amerikan Doları'na mal olacağı tahmin edilmektedir. Ancak; proje için 2003 yılına kadar 16,6 milyar Dolar harcanmıştır.

2007 yılında GAP için 11 milyon 763 bin Yeni Türk Lirası yatırım amaçlı olmak üzere, toplam 23 milyon 814 bin Yeni Türk Lirası ödenek ayrılmıştır. Yalnız, bölgede yaşanan kimi acı olaylar da ders olmamıştır. 2008 yılı için verilmesi düşünülen ödenek 24 milyon 330 bin Yeni Türk Lirası olarak belirlenmiştir. Aradaki artış aldatıcı olabilir. Zira, yetersiz olan yatırım harcamaları, 2007 yılı içerisinde 11 milyon 763 bin Yeni Türk Lirasıyken, bu rakam 2008 yılı için 634 bin Yeni Türk Lirası geriletilerek 11 milyon 129 bin Yeni Türk Lirası yapılmıştır.

GAP bitirildiği takdirde, ülkemizin kazancı hem sosyal hem de ekonomik tüm alanlarda olacaktır. GAP barış projesidir, kalkınma projesidir. Türkiye'yi kurtaracak projelerden belki de en önemlisidir.

İşte bu nedenlerden dolayı GAP'ın neden bitirilemediği ve bitirilebilmesi için ne gibi çözüm önerilerinin gerektiğini araştırmak üzere Meclis Araştırması yerinde olacaktır.